

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет здоров'я, фізичного виховання і спорту

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою

Факультету здоров'я, фізичного
виховання і спорту,

протокол № 02 від «21» березня 2023р.

Голова Вченої ради, декан

Георгій ЛОПАТЕНКО

ПРОГРАМА

комплексного екзамену

з «Теорії та методики фізичного виховання»

спеціальність: 017 Фізична культура і спорт

освітні програми: Тренерська діяльність з обраного виду спорту

Фітнес та рекреація

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

УХВАЛЕНО

на засіданні кафедри фізичного

виховання і педагогіки спорту

протокол № 2 від «16» березня 2023р.

Завідувач кафедри

Олена ЯРМОЛЮК

Погоджено з гарантами освітніх

програм

Валерій ВІНОГРАДОВ

Вікторія БІЛЕЦЬКА

Київ – 2023

Перелік програмних результатів навчання

Під час іспиту студент повинен продемонструвати:

знання:

- основних понять теорії фізичного виховання;
- змісту, завдання, мети та умов функціонування національної системи фізичного виховання;
- засобів фізичного виховання для збереження та зміцнення здоров'я людини;
- загальних основ навчання фізичних вправ і методики вдосконалення фізичних якостей;
- структури та особливостей підготовки і проведення занять різних типів з фізичної культури;
- значення міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання;
- різних форм занять фізичними вправами;
- основ системи організаційного та методичного управління педагогічним процесом;

вміння:

- працювати з літературою загального і спеціального напрямку за тематикою дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання»;
- творчо використовувати отриманні знання під час розв'язування ситуаційних завдань;
- ефективно застосовувати засоби і методи навчання, забезпечення і зміцнення здоров'я тих, хто займається;
- використовувати отримані знання у майбутній практичній діяльності;
- реалізувати методичні принципи фізичного виховання, ефективно застосовувати засоби і методи навчання, забезпечення і зміцнення здоров'я тих, хто займається;
- методично правильно будувати і аналізувати уроки та інші форми організації фізичного виховання;
- планувати і контролювати процес фізичного виховання;
- проводити педагогічні дослідження в процесі фізичного виховання.

Методика та форма проведення екзамену.

Форма проведення – комбінована. Екзамен складається з тестових запитань та типових і комплексних завдань, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

Екзаменаційне завдання складається з:

- тестових запитань (60 питань), що автоматично, випадковим чином генеруються з банку тестових питань у системі дистанційного навчання Moodle (з перемішуванням варіантів відповідей).

- питання *відкритого типу* (складається зі стереотипних, діагностичних та евристичних завдань), яке передбачає вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки здобувача освіти і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Питання відкритого типу генерується випадковим чином з банку тестових завдань у системі електронного навчання Moodle (за умови дистанційної форми проведення екзамену) або відображаються у екзаменаційному білеті (за умови проведення екзамену аудиторно).

Відповідь на питання відкритого типу студенти дають в усній формі.

Час складання екзамену:

- тестування 60 хвилин (по 1 хвилині на питання);
- питання відкритого типу:
 - 15 хвилин на підготовку;
 - до 10 хвилин на відповідь.
- Загальний час на підготовку і відповідь на питання відкритого типу до 25 хвилин для кожного студента.

Для проведення екзамену створюється комісія, яка складається з голови, членів комісії, представника роботодавців та секретаря. Для вибору питання відкритого типу студент має відкрити відповідний ресурс на платформі дистанційного навчання та здійснити вибір питання, натиснувши кнопку «розпочати тестування». Комісія фіксує номер питання і заносить його у атестаційну відомість.

У разі форс-мажорних обставин та неможливості проведення екзамену за описаною процедурою, методика та форма проведення екзамену може бути змінена на:

- *Комп'ютерне тестування та письмову відповідь на питання відкритого типу. Час складання екзамену: 80 хвилин.*
- *Комп'ютерне тестування (дистанційне) та усну відповідь на питання відкритого типу (з використанням телефонного зв'язку).*
- *Усну відповідь на три питання відкритого типу (з використанням відео або телефонного зв'язку).*
- *Інші варіанти проведення екзамену, які не суперечать Положенню про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка та Положенню про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Київському університеті імені Бориса Грінченка.*

Критерії оцінювання знань студентів.

Критерії оцінювання – розподіл балів:

- тестові питання з варіантами відповідей – 60 балів (1 питання – 1 бал).
- питання з відкритим варіантом відповіді – 40 балів.

Результати оцінювання навчальних досягнень кожного студента автоматично заносяться до електронного журналу після тестування і перевірки відкритого питання членами комісії.

Кількість балів	Критерії оцінювання питання з відкритим варіантом відповіді
31-40	Виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, вміння чітко і лаконічно аналізувати явища; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
21-30	Виставляється за ґрунтовні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач.
11-20	Виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
1 – 10	Виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень

Оцінка результату атестаційного екзамену складається з суми балів за результат тестування та відповіді на питання відкритого типу. Оцінювання результату здійснюється за 100-бальною шкалою оцінювання та відповідною рейтинговою оцінкою:

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – високий рівень знань (умінь)
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь)
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь)
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь)
E	60-68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
F	0-59 балів	Незадовільний – низький рівень знань, недостатній для подальшого навчання або професійної діяльності

Перелік тем, що виносяться на екзамен:

Тема 1. Предмет і зміст теорії і методики фізичного виховання, структура навчальної дисципліни

Визначення та значення теорії та методики фізичного виховання; основні напрямки вивчення (біологічний, соціальний, педагогічний); основні завдання теорії і методики фізичного виховання; структура навчальної дисципліни. Вихідні поняття теорії і методики фізичного виховання. Об'єкт вивчення, предмет вивчення, напрямки функціонування, фізичне виховання, фізична культура, фізичний розвиток, фізичний стан, фізична підготовленість, рухова активність, здоров'я. Етапи розвитку теорії і методики фізичного виховання. Джерела та етапи розвитку фізичного виховання. Аналіз історії і виникнення як науки.

Тема 2. Методи дослідження в теорії і методиці фізичного виховання

Важливість, вибір, обґрунтування методів дослідження в фізичному вихованні. Педагогічне спостереження і педагогічний експеримент. Аналіз. Синтез. Узагальнення. Опитування. Анкетування.

Тема 3. Фізичне виховання як соціальне явище

Витоки розвитку фізичного виховання; вплив соціальних систем, підґрунтя появи – функціонування нині – розвиток у майбутньому. Фактори, що обумовлюють виникнення та розвиток фізичного виховання: політика, ідеологія, релігія; соціально-економічні фактори; витоки розвитку фізичного виховання в Україні. Специфічні ознаки та система фізичного виховання. Правовий і етичний аспекти як специфічні ознаки фізичного виховання. Структура системи фізичного виховання.

Тема 4. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання

Педагогічний процес у сфері фізичного виховання. Провідне місце, значення та характеристика педагогічного процесу у сфері фізичного виховання. Принципи та їх значення у сфері фізичного виховання. Соціально-педагогічні детермінанти виховного процесу особистості і суспільства; методичні принципи фізичного виховання, що відображають загальні закономірності навчально-виховної діяльності у процесі занять фізичними вправами; специфічні закономірності побудови навчально-виховного процесу.

Тема 5. Виховання особистісних якостей учнів. Особистість викладача фізичного виховання

Роль і місце фізичної культури у формуванні особистісних якостей, патріотичне і моральне виховання, правове і естетичне виховання у сфері фізичної культури. Авторитет і професійні якості викладача-фахівця з фізичного виховання, вимоги до його професійної майстерності.

Тема 6. Теорія та особливості структури мотивації діяльності

Характеристика структури мотивації (потреби, мотиви, інтереси); фактори впливу на формування мотивації рухової активності. Теорія та особливості структури мотивації діяльності. Структура мотивації, рухова активність, особливості формування мотивації до рухової активності. Теорія вікового розвитку. Біологічний розвиток та його умови, періоди розвитку, гетерохронність розвитку рухів; характеристика вікових змін.

Тема 7. Навантаження та відпочинок у фізичному вихованні

Навантаження і відпочинок як взаємопов'язані компоненти виконання фізичних вправ. Вихідні поняття, класифікація фізичних навантажень, відпочинок як фактор оптимізації тренувальних дій. Зовнішня і внутрішня сторони фізичного навантаження. Показники інтенсивності і обсягу навантаження, інтенсивність енерговитрат, функціональні зміни, реакція організму на фізичні навантаження.

Тема 8. Теорія адаптації та закономірності її використання у фізичному вихованні

Вихідні поняття, види та стадії формування адаптаційних реакцій, специфічність і перехресність адаптації. Теорія функціональних резервів. «Надійність біологічної системи» – (гомеостаз і адаптація), енергетичне правило м'язів скелета І. А Аршавського.

Тема 9. Гендерний підхід у фізичному вихованні

Загальні поняття гендеру, формування гендерного підходу в процесі фізичного виховання.

Тема 10. Засоби і методи фізичного виховання

Засоби фізичного виховання. Фізичні вправи як основні і спеціальні засоби фізичного виховання, фактори, що визначають вплив фізичних вправ. Вихідні поняття, фактори впливу і класифікація фізичних вправ. Термінологія, фактори, що визначають вплив фізичних вправ, класифікація, зміст і форма фізичних вправ. Поняття про техніку фізичних вправ та її характеристика. Зв'язок цільової і операційної структур рухової дії, просторові, часові, силові, ритмічні, узагальнені характеристики. Методи, що застосовуються у фізичному вихованні. Сучасні уявлення про класифікацію методів, характеристика методів фізичного виховання. Вихідні поняття та характеристика методів фізичного виховання. Метод, методика, методичний прийом, методичний підхід, методичний напрям.

Тема 11. Навчання рухових дій

Методологічні основи теорії навчання рухових дій, основи системи навчання рухових дій, фізіологічне обґрунтування формування рухових навичок. Педагогічні основи навчання та фізіологічні основи управління руховими діями. Викладання як характерна діяльність педагога, навчання як основа діяльності учня; програмний і кільцевий механізми управління

рухами, система управління рухами. Предмет і задачі навчання у фізичному вихованні. Характеристика рухових умінь та навичок, закономірності їх формування, характерні особливості формування умінь та навичок.

Тема 12. Структура процесу навчання рухових дій

Фізична підготовленість учня, наявність рухового досвіду, шляхи початкового засвоєння рухових дій, помилки і шляхи їх виправлення, навчання на етапі поглибленого розучування, етап удосконалення, контроль за засвоєнням техніки.

Тема 13. Розвиток фізичних здібностей у процесі фізичного виховання

Визначення понять: сила, швидкість, гнучкість, витривалість, координаційні здібності. Види прояву сили, швидкості, гнучкості, витривалості, координаційних здібностей. Фактори, що зумовлюють прояв рухових якостей. Основи методики розвитку силових якостей. Основи методики розвитку швидкості. Основи методики розвитку гнучкості. Основи методики розвитку координаційних здібностей. Основи методики розвитку витривалості.

Тема 14. Форми організації занять.

Урочні форми побудови занять у фізичному вихованні. Ознаки уроку. Структура уроку. Характеристика занять позаурочного типу.

Тема 15. Контроль у фізичному вихованні.

Контроль та облік у процесі фізичного виховання. Педагогічний контроль. Контроль рівня розвитку рухових якостей. Методи контролю. Вимоги до тестів.

Перелік рекомендованих джерел

Основні:

1. Попуша В. Г. Теорія і методика фізичного виховання у схемах і таблицях: навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга -Богдан, 2010. 128 с.
2. Сергієнко Л. П. Терміни і поняття у фізичній культурі. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2011. 264 с.
3. Теорія і методика фізичного виховання [підручник для ВНЗ фіз. вих. і спорту] під ред. Круцевич ТЮ. Київ: Олімпійська л-ра; 2017; т1. 446 с.
4. Теорія і методика фізичного виховання [підручник для ВНЗ фіз. вих. і спорту] під ред. Круцевич ТЮ. Київ: Олімпійська л-ра; 2017; т2. 448 с.
5. Фізична культура. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Міністерство освіти і науки України. К.: Перун, 2004. 72 с.

Додаткові:

1. Арефьев В. Г., Шегімага В.Ф., Терещенко І.А. Теорія та методика викладання гімнастики. Кам'янець-Подільський: ПП «ОІУМ», 2012. 288с.
2. Єдинак Г.А., Мисів В.М., Юрчишин Ю.В. Фізична культура у загальноосвітньому навчальному закладі [навч. посіб.]. Кам'янець Подільський: Рута; 2014. 251 с.
3. Москаленко Н.В., Власюк О.О., Степанова І.В.. та ін. Інноваційні технології у фізичному вихованні школярів[навч. посіб. для студ. ВНЗ]. Дніпропетровськ: Інновація; 2014. 332 с.
4. Салямін Ю.М., Терещенко І.А., Прокопюк С.П., Левчук Т.М. Гімнастична термінологія. Начальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. Київ, Олімпійська література. 2010. 97 с.
5. Худолій О.М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання: навч. посібник. Харків: ОВС, 2008. 406 с.